

‘Wij doen niet aan infantiele muziek’

Hun flamencosprookje is voor kinderen, maar qua muziek doen ze geen concessies. Het echtpaar Link-Iny, alias Samba Salad, wil tonen dat er meer is dan K3. ‘Mensen verklaren ons voor gek, maar de zalen zitten altijd vol.’

JOUKJE AKVELD

Bovennatuurlijke, *duende* inspiratie’. Tijdens het gesprek met Herman Link en Rita Iny over hun muzikale flamencosprookje *Flamenkita* duikt het woord *duende* verschillende keren op. De Spaanse dichter Federico Garcia Lorca noemde het een mysterieuze kracht die iedereen kan voelen, maar niemand kan verklaren. Het begrip is onlosmakelijk verbonden met flamenco, de Andalusische muziek en dans die vorig jaar door Unesco werd uitgeroepen tot cultureel werelderfgoed.

“*Duende* heeft te maken met intensiteit, met energie,” zegt Link. “Het gaat om dat ene moment dat je alles geeft en het publiek betoverd raakt.” Die bevlogenheid kenmerkt ook het gesprek met Link en Iny zelf. Druk gebarend, elkaar aanvullend en in de rede vallend vertellen ze na afloop van een repetitie in het Amsterdamse Bijlmerparktheater over hun passie voor muziek, die reikt van samba tot jazz en van fado tot Afrikaanse ritmes.

Onder de naam Samba Salad maakt het echtpaar Link-Iny al meer dan dertig jaar multicultureel muziektheater. Eerst voor volwassenen, later, toen ze kinderen kregen, voor een jong publiek. Inmiddels hebben ze talloze voorstellingen en cd’s gemaakt, waaronder het succesvolle *Zingen op de achterbank*.

Structurele subsidie hebben ze nooit gekregen, maar hun gedrevenheid werkt zo aanstekelijk dat er steeds weer geldschieters worden gevonden om de projecten mogelijk

te maken. Een vetpot is het familiebedrijf niet. Vaak kunnen Link en Iny zichzelf niet meer dan het minimumloon uitbetalen, maar reden tot stoppen is het niet. Link: “We hebben ons nooit aangepast aan de vraag van het publiek. Wat wij doen past niet binnen een concept, iedere voorstelling heeft z’n eigen signatuur. We maken wat we willen maken.”

Dit keer was dat een flamenco-voorstelling voor kinderen. Na twee jaar intensieve voorbereiding ging zondag tijdens de Flamenco Biënnale in Rotterdam *Flamenkita* in première. Voor dit zelfbedachte flamencosprookje over een betoverde gitaar werkten Link en Iny samen met jeugdtheatermakers en flamencokunstenaars uit binnen- en buitenland, onder wie hun dochter Maya. De kostuums zijn uitbundig, op en top flamenco, maar het decor is sober. Grinnikend: “Noodgedwongen zijn we voorstanders van *poor theatre*; de kleur zit bij ons niet in de entourage, maar in het spel.”

Flamenkita gaat over de mooie Cyressa die weigert te trouwen met de rijke vriend van haar vader. In het bos ontmoet ze de houthakkerszoon Amato, die liever gitaar speelt dan hout hakt. Hun lange en gelukkige leven samen ondervindt enig uitstel door een jaloerse bosheks, maar uiteindelijk wordt het kwade overwonnen en zegeviert de liefde. De cd die bij de voorstelling hoort is in productie, evenals het boek dat in het najaar bij The House of Books verschijnt.

Link: “Flamenco is meer dan een muziekstijl, het is een levenswijze. Toen ik het voor het eerst hoorde,

wist ik: dit wil ik ook. Het was niet alleen de muziek die me bij de strot greep, ook de dans en de poëzie.”

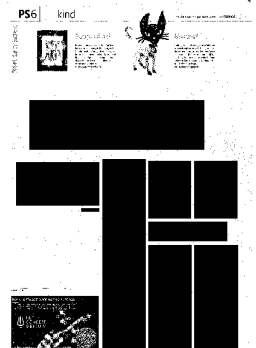
Iny: “In onze voorstellingen combineren we vaak verschillende muziekstijlen, maar flamenco is zo breed, dat vonden we een eigen productie waard. De sprookjesvorm maakt de dans en muziek theateraal, op die manier wordt het toegankelijk voor kinderen. Maar we doen geen concessies aan de muziek, dat doen we nooit. Wij zijn tegen de infantiliseren van kindermuziek.”

Om die reden verkopen ze op hun site *Kindermuziek.com* wel cd’s van hun collega’s Frank Groothof, Dirk Scheele en Ageeth de Haan, maar niet de producten van Studio 100, bekend van het populaire peutertrio K3.

Kinderen worden vaak onderschat, vindt Iny. Die onderschatting wordt gevoeld door de tv en commercie. “Wij weten dat er meer achter de horizon is dan de ingeblikte melodietjes van Studio 100, dat willen we kinderen laten horen.”

Link: “Wij maken muziek omdat we graag muziek maken, niet omdat we een vooropgezet plan hebben waarmee we denken veel geld te verdienen. Mensen verklaren ons vaak voor gek. Ze geloven niet dat je kindermuziek maakt uit ideologische overwegingen. Toch is het zo, wat dat betreft blijf ik een oude hippie. En het werkt: onze zalen zitten altijd vol.”

In 1978 ontmoetten Link en Iny elkaar tijdens het Amsterdamse Festival of Fools, een groot theaterfestival. Hij zat op de sociale academie en verdiende wat bij door in cafés liedjes te zingen. Rita, dochter van

Joods-Irakese ouders die in de jaren vijftig naar Canada waren geëmigreerd, was op doorreis naar Spanje en nodigde Link uit met haar mee te gaan.

Link: "Amsterdam zat vol mooie meisjes, maar Rita was het eerste dat met mij op avontuur wilde."

Tijdens hun reis verdienden ze geld met optredens op straat. Hun eerste voorstelling speelden ze onder de Eiffeltoren in Parijs. Het stierenfestival in Pamplona volgde. Daarna zwierven ze jaren door Europa. Guerrillacabaret noemen ze die optredens nu, een combinatie van muziek, mime en clownerie. Iny: "Het was avant-gardistisch wat wij deden. Franco was net weg, in Spanje heerste een sfeer van vrijheid en openheid. Dat we konden leven van gek doen op straat, vonden we miraculeus. Herman schreef liedjes. Zodra hij er een af had, probeerden we het uit. Soms kwamen we andere artiesten tegen die zich voor korte of langere tijd bij ons aansloten. Zo'n samensmelting van mensen met verschillende achtergronden verzin je niet, dat gebeurt. Het was een avontuurlijke tijd."

Binnen twee jaar maakten de straatoptredens plaats voor theaterfestivals en kleinkunstaaltjes. Weer tien jaar later, toen dochter Maya zich aankondigde, kozen ze voor een regelmatig leven en een vaste plek in Nederland. "We hadden onze kilometers wel gemaakt," zegt Link. "Iets meer rust leek ons prettig. Joop Kuyvenhoven was net begonnen met Stip Producties, een impresariaat voor jeugdtheater, en hij benaderde ons om een voorstelling voor kinderen te maken. Dat kwam goed uit. Zo konden we overdag werken in plaats van 's avonds, we waren zelfs voor het eten thuis."

Stip omarmde in die tijd vooral zwart theater, Wijnand Stomp uit Curaçao was één van de eersten die werden geboekt. Link en Iny sloten daar met hun gemêleerde voorstellingen goed bij aan. Link: "Jeugdmuziek als podiumkunst bestond nog niet. De liedjes die kinderen op school leerden waren vreselijk oubollig. In Canada had je het trio Sharon, Lois & Bram dat muziek voor kinderen maakte. De kwaliteit van hun muziek was verrassend hoog: bij hen hoorde je de verschillende instrumenten echt terug."

Dochter Maya Link (24) danst flamenco sinds haar achtste. Ze volgde lessen bij Mascha Meijman, Mario Garcia Blanco en Harriët IJssel de Schepper, dansers die nu alle drie bij *Flamenkita* betrokken zijn. Opvallend is ze aangeschoven aan de tafel in het Bijlmerparktheater, maar al snel mengt ze zich in het gesprek. Wat de *aficionado's* (liefhebbers) van flamenco volgens haar

bindt, is hun gedeelde passie: "Flamenco komt alleen over als je het met overgave doet."

Link knikt. "Flamenco kun je niet half doen. We werken in deze voorstelling met zangers en dansers met een professionele flamencoachtergrond. Ik heb het script en de meeste liedteksten geschreven, maar verder mocht iedereen zijn eigen ideeën inbrengen. Die werkwijze ligt ons, we werken bewust zonder regisseur. Pas vlak voor de première kwam Nicoline van Beek erbij, die de eindregie heeft gedaan."

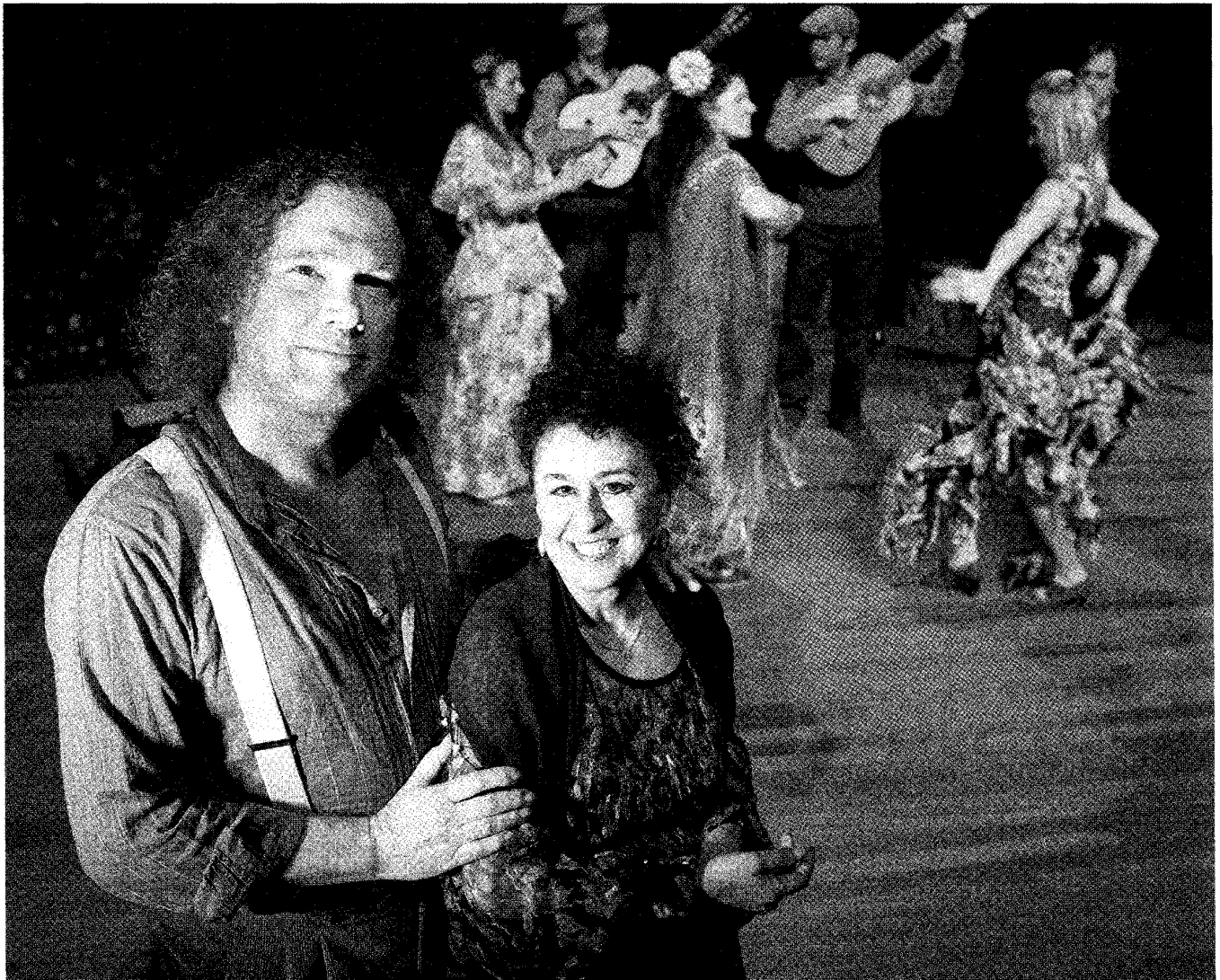
Maya: "Het heerlijke aan deze voorstelling is dat je je er helemaal aan kunt overgeven."

Haar enthousiasme is zo onstuimig dat je je niet anders kunt voorstellen dan dat ze altijd al in de voetsporen van haar ouders heeft willen treden. Niets van waar, zegt Link. "Ik weet nog goed dat Maya tegen ons zei: 'Jullie denken toch niet dat ik óók het theater in ga?'"

Samba Salad: Flamenkita; 6+.
2/3 Ostadetheater, 24/4 Paradiso,
tournee t/m 8/5.
www.flamenkita.nl

'Flamenco is een levenswijze: niet alleen de muziek, ook de poëzie en dans grepen me bij de strot'

'Er is meer dan de ingeblikte melodietjes van Studio 100, dat willen we laten horen'

Herman Link en Rita Iny zwierven jaren over de wereld met hun theater. 'Dat we konden leven van gek doen op straat, vonden we miraculeus.'

FOTO MARCO OKHUIZEN